

## Woordvoering eerste termijn Michael Kalthoff D66

Voorzitter

Van politici en bestuurders wordt een hoge moraal, hoge zuiverheid gevraagd. Zij behoren zich - ook buiten de directe uitoefening van hun ambt - te onthouden van gedragingen die het vertrouwen in een goede uitoefening van hun ambt kunnen schaden. Dat vraagt een bepaalde mentaliteit. Er zijn nu eenmaal dingen die je als bestuurder niet zou moeten willen. Men moet zich permanent bewust zijn van de eisen die de bestuurlijke zuiverheid stelt. Bijv. de schijn van belangenverstremgeling voorkomen.

De opvatting dat het alleen om incidenten gaat, kan het besef verduisteren dat machtsbederf een sluipend virus is dat zich in de structuur van de overheid kan nestelen. Dat daar een voedingsbodem kan vormen voor ambtsmisbruik. De bestrijding daarvan vraagt meer dan een incidentenpolitiek. Het vraagt om een permanente waakzaamheid van de politieke, bestuurlijke en ambtelijke top.

We spreken vaak over de kwaliteit van de overheid. Integriteit is voor het overheidshandelen een kwaliteitseis bij uitstek.

Ik citeer toenmalig minister Ien Dales : *'een beetje integer kan niet. En met de integriteit van de overheid valt of staat het bestuur; aantasting van de integriteit van de overheid betekent niet minder dan dat de overheid het vertrouwen van de burgers verliest. En zónder dat vertrouwen van de burger kan de democratie niet.'*

Meer dan ooit benadert de hedendaagse burger politieke en bestuurlijke instituties met een calculerende houding, en eist hij transparantie. De overheid en de vertegenwoordigers worden gedwongen tot het afleggen van rekenschap voor hun handelen. 'de schijn tegen' leidt tot een klimaat van wantrouwen dat volgens D66 het openbaar bestuur geen goed doet. Van bestuurders wordt morele alertheid verwacht.

Voorzitter

Vanuit deze context heeft D66 naar dit onderwerp gekeken. Elf jaar geleden verscheen het rapport van Sorgdrager-Frissen. Sindsdien heeft Roermond onder een vergrootglas gelegen als het gaat om integriteit. Als we het voorliggende onderzoeksrapport lezen dan vragen wij ons af wat betrokkenen hiervan geleerd hebben? Een feit is dat de bestuurscultuur en specifiek de omgang met integriteit in Roermond nog verre van optimaal is én dat er dus nog een hoop te verbeteren valt.

De afgelopen maanden hebben we vaak gehoord dat de bestuurscultuur goed is en dat een bijeenkomst over bestuurscultuur waar onder andere D66 naar vroeg geen urgentie behoefde. Bovendien vernamen we in januari 2023 van toenmalig burgemeester Hoes dat de externe leden van de permanente werkgroep integriteit per 1 mei 2023 zouden stoppen. Daarna heeft D66 tijdens een commissievergadering aan de toenmalig burgemeester gevraagd hoe we omgaan met de opvolging gelet op het belang van het thema. De uiteindelijke reactie van de toenmalig burgemeester was dat de nieuwe burgemeester aan zet was om hierover met college en raad in gesprek te gaan. D66 vindt - zeker in het licht van voorliggend onderzoek - dat de gekozen aanpak teleurstellend is.

Als hier voortvarend mee om was gegaan dan waren er in het college wellicht wél schriftelijke afspraken gemaakt over hoe om te gaan met de aanbevelingen van Berenschot. Was de heer Zwijnenberg wellicht op geen enkele manier direct dan wel indirect betrokken geweest bij het vergunningstraject. En had toenmalig burgemeester Hoes in zijn zienswijze op het voorliggende onderzoeksrapport - in tegenstelling tot de huidige zienswijze op het rapport- nadrukkelijk laten zien dat de heer Zwijnenberg met het vertoonde gedrag wél de schijn van belangenverstremgeling heeft gewekt.

Nu het rapport voorzitter. D66 heeft vragen aan de heer Zwijnenberg, het college van B en W en specifiek aan de burgemeester. We begrijpen dat de vragen voor de nieuwe burgemeester wellicht complex zijn en wij erkennen het ongemak om dit rapport als eerste cadeau te ontvangen. Desondanks hopen we dat de burgemeester of griffier antwoord kan geven op vragen.

### **De heer Zwijnenberg**

Ik citeer uit de gedragscode: *'artikel 1.1: een raadslid/wethouder moet actief en uit zichzelf (de schijn van) belangenverstremgeling tegengaan'* én aanbeveling Berenschot *'Het verdient de aanbeveling dat de heer Zwijnenberg op geen enkele manier direct dan wel indirect betrokken raakt bij deze vergunningverlening en andere eventuele zaken met de gemeente die te maken hebben met de bouw''*

1. Waarom hebt u op meerdere momenten risico's genomen m.b.t. de schijn van belangenverstremgeling? (bijv. bemoeien met het proces, overleg arrangeren, deelname aan commissie beeldkwaliteit, deelname hoorzitting en begin dit jaar zelf partner vergezellen bij rechtszaak?) Waarom heeft u de aanbevelingen van Berenschot niet serieus genomen? *Raadsleden verlaten de vergadering bij het bespreken van een onderwerp waarbij ze (in)direct betrokken zijn. Waarom hoeft u dat niet?*
2. Op 13 april wordt na afloop van de raadsbijeenkomst een overleg gearrangeerd. Na dit overleg wordt het plan aangepast. Vindt u dit niet ongemakkelijk? Denkt u dat andere inwoners ook op deze manier kunnen handelen? Denkt u niet dat dit de schijn kan wekken dat u ten opzichte van andere inwoners die geen korte lijnen met het ambtelijk apparaat hebben voordelen heeft?
3. Wat voor effect heeft de schijn van belangenverstremgeling op uw functioneren als wethouder? Ook in het licht met de inleiding die ik zojuist gaf. U heeft een voorbeeldfunctie binnen en buiten de gemeentelijke organisatie?
4. U vraagt in een collegevergadering aan uw collega's wat ze ervan vinden als u naar de hoorzitting gaan. Het college is verdeeld. Waarom kiest u dan niet de veilige weg?
5. Wat vindt u van het nawoord van Necker van Naem B.V. waarin ze het volgende schrijven over uw zienswijze: *'Gezien de zienswijze constateren wij dat de melding én dit onderzoek dat niet op gang heeft gebracht. Het is precies die zelfreflectie die nodig is om te voorkomen dat bestuurders in een situatie komen waarin er meldingen tegen hen worden gedaan.'* ?

## **College van B en W**

1. 13 juli 2022 heeft formateur toegezegd op o.a. navraag van D66 dat op alle aanbevelingen van Berenschot beheersmaatregelen zullen volgen. Waarom niet schriftelijk vastgesteld noch met de ambtelijke organisatie gedeeld?
2. Waarom als college de heer Zwijnenberg niet tegengehouden toen hij ondanks aanbeveling van Berenschot alsnog naar de hoorzitting ging? Hoe verliep die collegevergadering?
3. Waarom was het college in februari 2023 (vergezellen vrouw naar rechtszitting) nu wel eensgezind?

## **Burgemeester**

1. Waarom heeft burgemeester Hoes bij vermoeden van schijn van belangenverstremgeling niet de twee externe leden nog geraadpleegd? Deze waren immers pas 1 mei 2023 weg.
2. Waarom PWI niet eerder uitgebreid met externe leden én eerder het gesprek gevoerd over integriteit en bestuurscultuur terwijl dit de belangrijkste taak was van waarnemend burgemeester Hoes?
3. Burgemeester Hoes erkend dat aanbeveling 3 uitgewerkt had moeten worden. Waarom heeft hij dit niet gedaan als hoeder van de integriteit en gelet op het verleden van Roermond?
4. Burgemeester gaat niet in op de schijn zoals die beschreven wordt. Dat is ronduit teleurstellend voor een hoeder van integriteit. Zienswijze: De schijn is door het onderzoek van Necker weerlegt? P 33? --> zo staat het er niet.